

УДК 821.161.2–92.09

КОНЦЕПТ «СВІЙ/ЧУЖИЙ» У ПУБЛІЦИСТИЦІ ОЛЕГА ЧОРНОГУЗА

Ірина Насмінчук

Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка
вул. Огієнка 61, м. Кам'янець-Подільський, 32300, Україна
ORCID ID: 0000-0003-3623-387X
nasminchuk@gmail.com

У статті на матеріалі збірки О. Черногуза «Діти колонії» досліджується публіцистичний контекст дихотомії «свій/чужий», яка реалізується в етнічній, соціальній і міфологічній площинах і особливо актуалізується в умовах новітніх викликів, перед якими наразі стоїть Україна. Досліджуваною проблемою є розширення функціонування опозиції «свій/чужий» із етнічної, національної, релігійної сфери на сферу соціальну. Мета статті полягає в окресленні ідейно-естетичної значущості художньої опозиції «свій/чужий» в публіцистичному тексті. У результаті дослідження виявлено, як у конкретному публіцистичному тексті поєднуються традиції суспільного розуміння концепту «свій/чужий» з індивідуально-авторським підходом. Перевага надається семантичному полю «чужий», репрезентованому вітчизняним і зарубіжним політикумом. Акцентується увага на іронічних, сатиричних, саркастичних прийомах образності. Бінарну опозицію «свого/чужого» письменник інтерпретує з погляду особистого досвіду, почерпнутого зі спогадів батьків, односельців, а також із наполегливих студій над вітчизняними та інонаціональними документами. Письменник здійснює історичні та політичні екскурси, використовуючи іноземні джерела, включаючи російську, що стає запорукою об'єктивної оцінки соціальних процесів як в Україні, так і за її межами протягом довгої історії. Новизна дослідження пов'язана із реконструкцією світоглядно-естетичної концепції автора, згідно з якою опозиція «свій/чужий» стає маркером розрізнення на ментальному, психологічному, соціальному рівнях. Практичне значення дослідження полягає в тому, що виявлена система диференціації «свій/чужий», запропонована Олегом Черногузом, може бути успішно використана як механізм національної ідентифікації, повернення до національних першоджерел, консолідації на основі національної приналежності в умовах глобалізаційних викликів сучасності. Зроблено висновок, що іронічні пасажі Черногуза мають глибоку національну основу, підтверджують тяглість традиції, вони закріплені у досвіді народу, його характері і темпераменті.

Ключові слова: публіцистика; концепт; свій; чужий; іронія; сарказм; традиція; ментальність.

Олег Черногуз належить до тієї когорти сучасних авторів, які своєю публіцистикою задекларували цілісну систему ідеологічних та ідейно-естетичних підходів в освоєнні дражливих тем і відстоюванні державотворчих процесів в Україні. Його публіцистичні виступи охоче публікує сучасна періодика, зокрема газети «Літературна Україна», «Українське слово», «Нація і держава», «Слово «Просвіти»», журнали «Березіль», «Кур'єр Кривбасу», «Бористен», «Універсум». Періодично актуальні статті з'являються і на сайтах Інтернету, зокрема на порталі «Воля народу». Значний розголос завдяки своїй виваженості й доброму смаку публіцистика О. Черногуза отримала і за кордоном — у Франції, Канаді, Польщі, США. Окремими книгами («Українські кентаври», «Українські колобки», «Куди вас несе, "брати наші"», «Діти колонії», «Рабів на бал не запрошують») його публіцистичні напрацювання побачили світ на початку XXI століття. Особливе місце в доробку письменника займає книга «Діти колонії» (2011), яка чи не найповніше розкриває хист Черногуза — інтерпретатора найпекучіших українських проблем

сучасності. За жанровою специфікою це видання багате і розмаїте, воно містить полемічні відповіді, відкриті листи, невіголошені промови, трактати, портрети, апеляції, памфлети, присуди тощо.

Тематику публіцистичної творчості Черногуза загалом і аналізованої книги зокрема визначає багатовекторність політичного простору сучасної України, а її ідейний діапазон вибудовується навколо націософської концепції, де стержнем вектора «політика» виступають взаємини України з Росією впродовж більш як трьохсотлітньої історії. За справедливим визначенням М. Сидоржевського, «Олег Черногуз вибирає найактуальніші, найбільш цікаві теми: драматичні сторінки вітчизняної історії, мовне питання, агресивна політика північно-східного сусіда, немічність і брехлива продажність тутешньої влади, рабська покірність і засліпленість безрідних хомок» (2011, с. 4). В унісон з українським поціновувачем публіцистики Черногуза висловлюється і дослідник із США Іван Буртик, якому особливо імponує, що автор такого значного масиву неперебутих творів послідовно

утверджує нерозривний зв'язок України з Київською Руссю, наголошуючи, що нашу історію потрібно відтворити в усій її повнокровній правді і повноцінності, знявши з її сторінок фальшивий наліт міфів, нав'язаних українському народу войовничим північним грабіжником, який намагався украсти в українця і слово, і пісню, і волю, і назву країни, і саму історію. (2015)

Тобто знову наголошується на проблемі ідентичності, актуальність якої не знімається з порядку денного і в умовах незалежності. Концептуальна картина українсько-російських взаємин вибудовується в «Дітях колонії» за допомогою маркерів «свій/чужий», індивідуально-авторське розуміння яких послідовно вивіряється їх суспільним розумінням. Беручи до уваги ту обставину, що питання концепту «свій/чужий» у публіцистиці О. Черногуза ще не вивчалось, назріла потреба системного дослідження зазначеної теми в контексті пресової публіцистики, що й засвідчує актуальність пропонованої розвідки, мета якої полягає в окресленні ідейно-естетичної значущості художнього архетипу «свій/чужий» у публіцистичному тексті.

Як правило, дихотомія «свій/чужий» реалізується в таких площинах: етнічній (за якої опозиція набирає значення «вільний/полонений», «православний/католик» тощо), соціальній (за якої члени опозиції, належачи до одного етнічного утворення, є представниками різних соціальних груп), міфологічній (за якої «свій» ідентифікується з людським простором, а «чужий» — із демонічним) (Іванов, Топоров, 1965, с. 156–159). Усі ці площини тим чи тим чином представлені в публіцистиці Черногуза.

Громадянський і етичний тон усій книзі задає сформульований на перших сторінках полемічний імператив письменника:

Я сатирик. Сатирик мусить мати особливо вигострений смак і чуття межі смішного та образливого. У мені завжди вибухав дух протесту, коли я чув у товаристві анекдоти про той чи інший народ. <...> З якого ж роду племені ті невігласи, які здирають з Інтернету анекдоти про чукчів, молдован, москалів, хохлів чи євреїв — і козиряться цим? (2011, с. 14).

Тобто йдеться про те, що проблема «свій/чужий» не може вирішуватися з погляду лише етнічної, релігійної чи географічної належності. У цьому плані письменник солідаризується зі своїми колегами по перу І. Дзюбою («Казуїстика як державна політика?»), В. Карпенком («Як повернути манкурту пам'ять?»), «Холуйські синдроми української влади»), А. Погрібним («Про мову роду та фальш одного мовного етикету», «Дещо про національні пріоритети і стратегію націєвбивства),

С. Плачиндою («Куди йдемо?») та ін. У публіцистичних виступах цих авторів протиставлення «свій/чужий» відбувається не лише в національному, а й соціальному вимірі, визначальним пафосом їхніх творів є гостре таврування українофобської позиції влади, меншовартості українських державників.

Бінарну опозицію «свого» й «чужого» письменник інтерпретує з погляду особистого досвіду, почерпнутого зі спогадів батьків, односельців, а також із наполегливих студій над вітчизняними та інонаціональними документами. Цей досвід маркований входженням у ворожий ідеологічний простір і переживанням культурного шоку, спричиненого особливими ментальними, культурними нормами і традиціями чужинця. Письменник висвітлює найтрагічніші періоди життя українського народу у ХХ столітті, торкаючись найперше «ментальності двох різних народів, яких північний сусід вважає одним. Він переконливо виокремлює ментальність українця від ординської ментальності московіта, котрий насправді не є русичем і не є... слов'янином» (Буртик, 2015). Так, описуючи у «Відповіді фальсифікаторам» політичні події початку ХХ ст. на Кубані, яка проголосила себе Кубанською Народною Республікою з наміром прилучення на федеративних засадах до України, письменник показує, якими репресивними заходами Кремль витравлював подібні «етнічні вибрики» з намірів кубанських козаків. Їх цілими родинами, цілими станицями відправляли в Україну, в мертву зону, упродовж 1932–1933 рр.

«Захотіли до матері України? Будь ласка», — і трупами засипали товарняки, а висипали вже в українські задалегідь вириті рови — «братні могили». А потім все це зрівнювали, щоб ні горбочка, ні сліду, ні хреста, і тільки п'ятикутна рубінова зірка над Кремлем та над Красною площею. (2011, с. 54)

Отже, Україна у трансформованому присутністю старшого брата просторі постає до краю знекровленою. Не менш разючим є спогад про те, як виморювали голодом не лише українських людей, а й українських... коней. Їх «заганяли до конюшень, замикали, ставили варту й не годували. Чекали, доки вони здохнуть» (2011, с. 54). Так «старший брат» убезпечував себе від появи кінних партизанських загонів як протидії жорстоким репресіям.

Письменник робить історико-політичні екскурси, послуговуючись інонаціональними джерелами, зокрема й російськими, що стає запорукою об'єктивної оцінки суспільних процесів як в Україні, так і за її межами впродовж тривалої історії. З цих джерел чужий простір постає переважно демонізованим, далеким від цивілізаційних норм. До прикладу, письменник вкраплює у свій текст фрагменти листів Вольтера до імператриці Катерини, з яких випливає, що московіти

«до сповіді ходили тільки у випадках дуже страшних злочинів, а після сповіді без ніяких докорів сумління йшли знову красти і убивати» (2011, с. 198). Пройшли століття, але в цьому демонізованому просторі все залишилося на тих самих місцях. І це не голослівний умовивід публіциста, а чергове свідчення інонаціонального джерела, яким у цьому разі є стаття росіянина Сергія Крюкова від 25 серпня 2006 року, де зокрема зазначається: «В протяжении многих веков Российская империя не признавала и не признает законов Всевышнего. <...> Вот где нужно искать корни всех несчастий и болезней» (2011, с. 207). У пошуках істини письменник звертається до роздумів і висловлювань тих російських світочів, яких називають совістю нації. Це письменники О. Пушкін, О. Чаадаєв, М. Лермонтов, С. Есенін, Л. Толстой, Ф. Достоевський, М. Горький, І. Бунін, історики В. Ключевський, О. Пипін, П. Савицький, філософи М. Бердяєв, Г. Померанц та ін. Уважне студіювання їхніх праць дає підстави провести демаркаційну лінію між тим, що називається своїм, і тим, що належить до чужого простору: «Один народ — осідлий. Тримається своєї хати. Навіть крайньої. Це українці. Інший народ — завойовник, який готовий мало не щодня з кимсь воювати й щось собі привласнювати, грабувати! Це “русскій”!» (2011, с. 220).

І як публіцист, і як громадянин, О. Черногуз гостро реагує на прояви загарбницької політики Росії щодо своїх сусідів. Він, по суті, передбачив нинішню ситуацію на східних рубежах країни. Це передбачення стало можливим завдяки уважному вивченню документів як про віддалені в часі події (російсько-фінську війну 1939 року), так і тих, що засвідчують нинішню імперську політику в Чечні чи Грузії. Точним до деталей виявився прогноз про те, що коли Україна не погодиться зі своїм становищем російської колонії, то кремлівські вожді «кинуть авіадесантні війська на нашу територію. А, може, і ще щось кинуть, як у Чечні. Типу радіоактивного “Граду”, чи “килимових покрить”, заради “спокою і порядку” в Україні» (2011, с. 125). А ще кажуть, що нема пророка у своїй країні!

Варто наголосити, що письменник картає не лише чужинців, він витягує на денне світло і «своїх», які за місце походження мають не Тамбов чи Калугу, а той-таки Львів чи Київ, і при тому є чужими для України. Особливо це стосується антидержавних депутатів, яких публіцист класифікує за ступенем і рівнем їх продажності на «манкуртів», «яничар», «кремлівських холуїв», «безбатченків», «перевертнів», «перекинчиків» тощо. Серед прислужників чужих богів особливо колоритними видаються портрети экс-міністра освіти Табачника, політолога Небоженка, радниці президента Ганни Герман-Стеців, депутатів Шуфрича і Колесніченка. Полемічний пафос спрямований також проти ігнорування президентами Кучмою, Януковичем і їхнім почтом національних

інтересів України, що проявило себе в зникненні історичної пам'яті, упровадженні двомовності, нав'язуванні титульній нації комплексу меншовартості, манкуртизації владних структур, заграванні з політикою патріарха Кіріла і т. ін. Оцінюючи діяльність цих «гарантів» як фатальну в політичному розумінні, О. Черногуз чітко діагностує причини і перебіг хвороби, яка називається рабською поведінкою:

Ви збираєтесь служити не українському народові, а прислужуватися вчорашнім колоністам і вчорашнім хазяям, що недалеко від нас, за недемаркаційним кордоном. Як і вчорашні раби, які гадають, що вони вільні люди. Вони такі самі, як були вчора. Ось тільки тепер живуть вони, дякуючи українському волелюбному народові, у вільній державі, якої не хочуть, бо їм чужий нашійник солодший за дим своєї Вітчизни. (2011, с. 123)

Письменник не випадково розташовує поруч, в одному реченні лексеми «чужий» і «свій». Так увиразнюється зміст кожного поняття на тлі іншого.

У той же час, зазначає письменник, українська історія подала цілу низку яскравих прикладів, коли неетнічні громадяни України ставали її полум'яними патріотами. О. Черногуз викладає знакові з цього погляду історії полковника реєстрового козацького війська Станіслава Морозенка (Морозовицького) — етнічного поляка, австрійського ерцгерцога Вільгельма Франца з династії Габсбургів, який був українським поетом Василем Вишиваним і полковником Легіону Українських Січових Стрільців, талановитої поетеси Олени Теліги, яка народилася в напівбілоруській сім'ї.

Як справедливо зауважує Тетяна Шевченко, «критеріями віднесення певного явища дійсності до сфери “свій” або ж “чужий” є наявність у художньому тексті відповідних мовних показників» (2015, с. 151). Такими найуживанішими показниками в тексті Олега Черногуза виступають емоційно забарвлена лексика, іронія, сарказм, афористичність вислову, риторичні фігури, прийоми бурлеску, багатюща тропіка. Порівнюючи своє і чуже, автор здебільшого не може уникнути фраз з особливим емоційним зарядом. Він послідовно, систематично вкраплює в текст певні домінуючі поняття, які заперечують право на існування антиісторичних, квазінаукових термінів і тверджень. У своїх оцінках О. Черногуз нанизує синонімічні й навіть тотожні слова на означення чужинецької політики:

А прикметникова назва «русскіє» — просто нісенітниця. Дурне непорозуміння, оскільки штучно було прибрано чужу назву, яка московітам так пасувала, як корові сідло. Її *штучність* видно неозброєним оком,

бо ж ніде в світі нема такого *безглуздя*, щоб той чи інший житель тієї чи іншої країни так *абсурдно* називався — французькі, турецькі, німецькі... (2011, с. 20) (курсив мій. — *I. H.*)

У статті «Куди вас несе, брати наші» емоційне наростання породжується каскадом риторичних запитань, звернених до «старшого брата». Тональність цих запитань не так ущиплива, як розважлива:

Що ви за народ такий? Хто вас таких щедрих на цю землю прислав? Звідки ви тут з'явилися? З якої планети чи сузір'я, що ні на кого із землян не схожі? Що ви за плем'я таке? Войовниче і ненаситне? Коли вже ваша широка душа заспокоїться? (2011, с. 346)

Близькі до прийомів бурлеску, іронічні пасажи Чорногуза мають глибоку національну основу, вони закорені у віковий досвід народу, його характер і темперамент. Тільки сміх, який викликає ця іронія, далекий від лукавого жарту, з давніх-давен апробованого на українському ґрунті. Радше це той чорний гумор, від якого стигне кров у жилах. Наприклад, описуючи голод 1921 року, влаштований «на честь 4-ї річниці Великого Жовтня», письменник розгортає макабричну картину того, як українці, начебто «солідаризуючись з дітьми Поволжя, віддали до останньої зернини все, що мали їстівного, братам-росіянам, а самі перейшли на самообслуговування й почали їсти (о Боже!) власних дітей, демонструючи перед цивілізованим світом, що й ми, українці, не відстаємо від канібалів епохи Робінзона Крузо» (2011, с. 129). Наводячи приклади репресивних заходів Москви проти України в памфлеті з промовистою іронічною назвою «Як українці собі голодомор влаштували», письменник опротестовує намагання якогось Небоженка, який, до речі, проживає в Україні, довести, що голодомор — це фікція. Тема голодомору стає організаційним ядром для тотального іронізування письменника. Спростування ворожої ідеї здійснюється через ствердження: «Має рацію Віктор Небоженко, що не тільки Голодомор собі влаштували українці, але й масові розстріли під час “розстріляного Відродження”» (2011, с. 130). Взаємоперехід ствердження і заперечення забезпечує єдність усьому тематичному ряду, вибудованому за принципом логіки від супротивного. У цьому ряду сповнені сарказму розповіді про те, як українські інтелігенти «самі себе» в Сандармосі убивали, як вони під Соловками вивозили себе на баржах у море і там власноруч затоплювали, як українські націоналісти влаштували євреям і собі Бабин Яр, як українські родини з Карпат із доброї волі депортували себе до Сибіру й Колими. Іронічна дискредитація політичного блефу про самознищення українців досягає апогею наприкінці філіп'їки, де автор узагальнює свої спостереження:

«Керували тими усіма “заворушками”, починаючи з 1917 року до 1991, звичайно, самі українці. Усі вони, українці, майже без винятків, сховалися <...> під українськими прізвищами: Ленін, Сталін, Каганович, Троцький, Молотов, Каменєв, Зінов'єв, Луначарський, Урицький, Хатаєвич, Косіор, Постишев» (2011, с. 133). Отже, іронія О. Чорногуза маркована конфліктом між світом українським як своїм і світом радянським, а отже, чужим, ворожим.

При розгляді публіцистичної творчості Олега Чорногуза було проаналізовано ті вектори, у яких найповніше реалізується дихотомія «свій/чужий». Йдеться зокрема про соціальні, побутові, культурні, релігійні норми і традиції. Результати проведеного аналізу текстів дають підстави стверджувати, що письменник вибудовує світоглядно-естетичну концепцію, згідно з якою опозиція «свій/чужий» стає маркером розрізнення на ментальному, психологічному, соціальному рівнях. Визначальний імператив соціально-аналітичного дискурсу книги «Діти колонії» — саркастичне оскарження людиноненависницької поведінки «старшого брата». Іронічно-сатиричні традиції та новації О. Чорногуза зосереджені в межах семантичного поля «чужий», що репрезентоване вітчизняним і зарубіжним політикумом. Та система диференціації «свій/чужий», яка запропонована письменником у його публіцистиці, може бути успішно використана як механізм національної ідентифікації, повернення до національних першоджерел, консолідування на основі національної належності в умовах глобалізаційних викликів сучасності.

Покликання

- Буртик, І. (2015, 19 листопада). Слово гостріше від леза меча. *Літературна Україна*, с. 5.
- Глушко, О., & Карпенко В. (Упор.). (2009). *Публіцистика незалежної України*. Київ: Університет «Україна».
- Іванов, В., & Топоров, В. (1965). *Славянские языковые моделирующие семиотические системы (древнейший период)*. Москва: Наука.
- Сидоржевський, М. (2011). Служіння слову в часи непевні. В О. Чорногуз, *Діти колонії* (с. 4–6). Київ: КИТ.
- Чорногуз, О. (2011). *Діти колонії*. Київ: КИТ.
- Шевченко, Т. (2015). Опозиція «свій» / «чужий» у памфлетах збірки «Перед лицем фактів» Я. Галана. *Проблеми сучасного літературознавства*, 21, 150–157.

References (translated and transliterated)

- Burtyk, I. (2015, November 19). Slovo hostrishe vid leza mecha [The word is sharper than the sword blade]. *Literaturna Ukraina*, p. 5.
- Chornohuz, O. (2011). *Dity kolonii* [Colony children]. Kyiv: KYT.
- Hlushko, O., & Karpenko V. (Eds.). (2009). *Publitsystyka nezaleznoi Ukrainy* [Journalism of Independent Ukraine]. Kyiv: Universytet «Ukraina».
- Ivanov, V., & Toporov, V. (1965). *Slavjanskije jazykovye modelirujushhie semioticheskie sistemy (drevnejshij period)* [Slavic language modeling semiotic systems (the most ancient period)]. Moscow: Nauka.
- Shevchenko, T. (2015). Opozytsiia “svii” / “chuzhyi” u pamfletakh zbirky “Pered lytsem faktiv” Ya. Halana [Opposition “own” / “alien” in the pamphlets from the Ya. Galan's collection “In front of the facts”]. *Problemy suchasnoho literaturoznavstva*, 21, 150–157.
- Sydorzhovskyi, M. (2011). Sluzhinnia slovu v chasy nepevni. In O. Chornohuz, *Dity kolonii* [Colony children] (pp. 4–6). Kyiv: KYT.

CONCEPT «OWN/ALIEN» IN PUBLICISM BY OLEH CHORNOHUZ

Iryna Nasminchuk

Kamianets-Podilskyi National Ivan Ohiienko University, Ukraine

The article on the material of O. Chornohuz collection “Children of the Colony” explores the journalistic context of the dichotomy “own/alien”, which is realized in the ethnic, social and mythological planes and is especially relevant in the conditions of the newest challenges that Ukraine is facing now. The research problem is expansion of the functioning of the “own/alien”’s opposition from ethnical, national, religious sphere to the social. The aim of the study is — outline the ideological and aesthetic significance of the artistic “own/ alien” opposition in a journalistic text. In the results of the Study it is traced how the traditions of public understanding of the concept “own/ alien” with an individual author’s approach are combined in a specific journalistic text. Preference is given to the “alien” semantic field, represented by domestic and foreign politicians. Attention is focused on the ironic, satirical, sarcastic methods of imagery. The author interprets the binary opposition of “own/foreign” from the point of view of personal experience, which is gleaned from the memories of parents, fellow villagers, as well as from studies of domestic and foreign documents. The writer makes historical and political excursions using foreign sources, including Russian, which becomes the key to an objective assessment of social processes both in Ukraine and abroad during a long history. The originality of study connected with reconstruction of Author’s ideological and aesthetic concept, according to which the opposition “own/ alien” becomes a marker of difference on the mental, psychological, social levels. The practical significance of study deals with rearranged system of “own/alien” differentiation proposed by Oleh Chornohuz, that can be successfully used as a mechanism for national identification, return to national sources, and consolidation on the basis of nationality in the context of the globalization challenges of modernity. It is concluded that the ironic passages by Chornohuz have a deep national basis, confirm the continuity of the tradition, they are enshrined in the experience of the people, their character and temperament.

Keywords: publicism; concept; own; foreign; irony; sarcasm; tradition; mentality.

КОНЦЕПТ «СВОЙ/ЧУЖОЙ» В ПУБЛИЦИСТИКЕ ОЛЕГА ЧОРНОГУЗА

Ирина Насминчук

Каменец-Подольский национальный университет имени Ивана Огиенко, Украина

В статье на материале сборника О. Черногуза «Дети колонии» исследуется публицистический контекст дихотомии «свой/чужой», которая реализуется в этнической, социальной и мифологической плоскостях и особенно актуализируется в условиях новейших вызовов, перед которыми сейчас стоит Украина. Проблемой исследования стало расширение функционирования оппозиции «свой/чужой» с этнической, национальной, религиозной сферы на сферу социальную. Цель статьи — очертить идейно-эстетическую значимость художественной оппозиции «свой/чужой» в публицистическом тексте. В результате исследования прослежено, как в конкретном публицистическом тексте сочетаются традиции общественного понимания концепта «свой/чужой» с индивидуально-авторским подходом. Предпочтение отдается семантическому полю «чужой», представленному отечественным и зарубежным политиком. Акцентируется внимание на иронических, сатирических, саркастических приемах образности. Бинарную оппозицию «своего/чужого» писатель интерпретирует с точки зрения личного опыта, почерпнутого из воспоминаний родителей, односельчан, а также с упорных исследований отечественных и инонациональных документов. Писатель осуществляет исторические и политические экскурсии, используя иностранные источники, включая русские, что становится залогом объективной оценки социальных процессов как в Украине, так и за ее пределами в течение долгой истории. Новизна исследования связана с реконструкцией мировоззренчески-эстетической концепции, согласно которой оппозиция «свой/чужой» становится маркером различия на ментальном, психологическом, социальном уровнях. Практическое значение исследования в том, что продемонстрированная система дифференциации «свой/чужой», предложенная Олегом Черногузом, может быть успешно использована как механизм национальной идентификации, возвращения к национальным первоисточникам, консолидации на основе национальной принадлежности в условиях глобализационных вызовов современности. Сделан вывод, что иронические пассажи Черногуза имеют глубокую национальную основу, подтверждают преемственность традиции, они закреплены в опыте народа, его характер и темпераменте.

Ключевые слова: публицистика; концепт; свой; чужой; ирония; сарказм; традиция; ментальность.

Стаття надійшла до редколегії 08.01.2019